

UCHWAŁA NR
RADY GMINY SANTOK
z dnia 2020 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych na 2021 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zmianami), uchwala się, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok, który stanowi załączniki nr 1 do niniejszej uchwały i jest jej integralną częścią.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Santok.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje od 01 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady Gminy
Renata Nowosad

UZASADNIENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok obejmuje zadania dotyczące przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz sposoby i środki do ich realizacji.

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania w tym zakresie działalności organizacji społecznych i zakładów pracy.

W art. 4¹ ust. 2 ustawa wskazuje, że realizacja ww. zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy.

Art. 12. ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zawiera wskazania dotyczące maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, sytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godziny sprzedaży nocnej napojów alkoholowych, które winny uwzględniać postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 jest zasadne.

Załącznik nr 1 do uchwały
Rady Gminy Santok
z dnia grudnia 2020r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH DLA GMINY SANTOK NA 2021 ROK**

Santok, grudzień 2020 r.

1. WSTĘP

Konsumpcja alkoholu w sposób istotny wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, uzależnionych ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe i winno być przedmiotem troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

Rok 2021 jest kolejnym rokiem realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jak również kontynuacją działań zainicjowanych w latach poprzednich i stanowi element programów strategicznych Gminy Santok. Określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizację szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu. Dostosowany jest do specyfiki problemów uzależnień występujących na terenie gminy Santok i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym. Działania związane z profilaktyką mają charakter długofalowy i stanowią kontynuację wcześniej podejmowanych działań.

Ustawodawca budując system rozwiązywania problemów alkoholowych powierzył w tym przedmiocie zasadniczą rolę gminom. Wyposażył samorządy w szeroki zestaw kompetencji, nakładając zarazem na nie szereg obowiązków oraz wskazał konkretne środki finansowania realizacji strategii rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii. Rozwiązywanie tych problemów oznacza podejmowanie wszechstronnych działań ukierunkowanych na osoby uzależnione od alkoholu oraz ich rodziny celem zmniejszenia destrukcyjnych skutków nadużywania alkoholu.

Program określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277), jak również uwzględnia zawarte w zapisie art. 12 ust. 7 działania w zakresie ograniczania dostępności alkoholu, w tym dotyczące maksymalnej liczby zezwoleń, usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz ograniczenia godzin sprzedaży nocnej napojów alkoholowych.

2. PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest spójny z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 - 2020 i jest realizowany w oparciu o:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2365),
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
7. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.),
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm.),
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.),
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218),
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685 z późn. zm.),
14. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2020, poz. 1842 z późn. zm.),

15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (t.j. Dz. U. Nr 2011 Nr 209 poz. 1245).

3. METRYKA GMINY

Gmina Santok jest gminą wiejską leżącą w województwie lubuskim w powiecie gorzowskim. Ze względu na znaczny udział użytków rolnych jest gminą typowo rolniczą złożoną z 15 sołectw, tj. Baranowice, Czechów, Górki, Gralewo, Janczewo, Jastrzębnik, Lipki Małe, Lipki Wielkie, Ludziszewice, Mąkoszyce, Nowe Polichno, Płomykowo, Santok, Stare Polichno i Wawrów. Każdego roku odnotowywany jest wzrost liczby ludności wynikający z dobrego położenia komunikacyjnego i lokalizacji gminy w pobliżu Gorzowa Wlkp., licznych walorów krajobrazowych, jak również efektywnie prowadzonej przez lokalny samorząd polityki. Rokroczny wzrost liczby mieszkańców w przyszłości będzie miał przełożenie na systematycznie wzrastającą liczbę seniorów w populacji gminy. Na przełomie lat 2002 - 2019 liczba mieszkańców wzrosła o 17,9%. Na dzień 31 grudnia 2019 r. zamieszkiwało ją 8636 mieszkańców, z czego 50,0% stanowią kobiety (4321 osób), a 50,0% mężczyźni (4315). Średni wiek mieszkańców wynosi 39,0 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa lubuskiego (41,7 lat) oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (41,9 lat). Gmina Santok ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 15, co odpowiada przyrostowi naturalnemu 1,75 na 1000 mieszkańców gminy Santok. W 2019 roku urodziło się 92 dzieci, w tym 59,8% dziewczynek i 40,2% chłopców. 63,1% mieszkańców gminy Santok jest w wieku produkcyjnym, 20,0% w wieku przedprodukcyjnym, a 17,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (źródło: opracowanie na podstawie https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Santok, dostęp 05.12.2020).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku

Od 2017 roku można zauważyć spadek rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela nr 1. Liczba rodzin osób objętych pomocą społeczną

Wykaz rodzin	2018	2019
Liczba rodzin / osób korzystających z pomocy społecznej	190/398	169/365
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	133	96

źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku.

Dominującymi problemami w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest ubóstwo, a w następnej kolejności niepełnosprawność, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba z tendencją spadkową. W dalszym miejscu widocznym problemem jest uzależnienie od alkoholu i jest tu zauważalna tendencja wzrostowa.

Tabela nr 2. Powody zgłaszania się rodzin o pomoc

Powód	Liczba rodzin 2018	Liczba rodzin 2019
Ubóstwo	94	86
Niepełnosprawność	100	77
Bezrobocie	64	57
Długotrwała lub ciężka choroba	44	43
Alkoholizm	11	17
Bezradność w sprawach opiek. – wych. i prowadzeniu gosp. dom.	4	6
Zdarzenia losowe	1	4

źródło: dane ze sprawozdań Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku.

Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GKRPA w Santoku składa się z 6 osób. Poniższa tabela przedstawia podejmowane działania Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Santoku na przełomie 3 ostatnich lat:

Tabela nr 3. Działalność GKRPA w Santoku

Działania Komisji	2017	2018	2019
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:			
liczba przyjętych wniosków	21	28	22
liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego	13	10	8
liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych	14	18	8
liczba wniosków skierowanych do sądu	3	9	6
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:			
liczba zaplanowanych kontroli	1	1	1
liczba przeprowadzonych kontroli	1	1	1
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:			
liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	6	2	9

źródło: opracowanie własne GKRPA.

Zespół Interdyscyplinarny

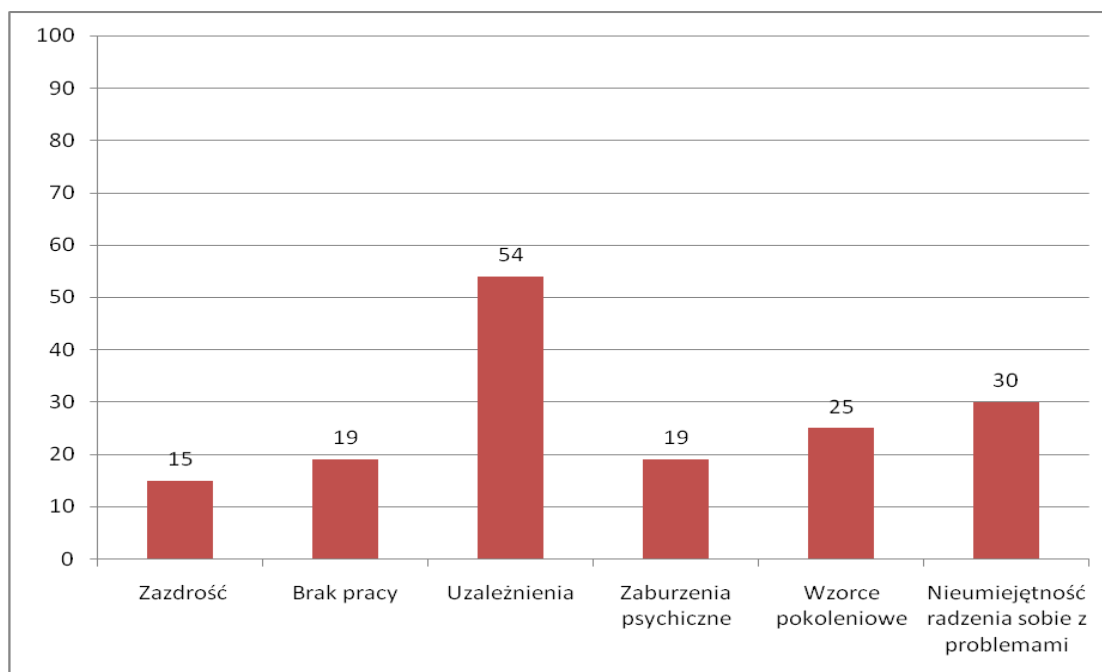
Liczba mieszkańców Gminy Santok objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego wynosiła 85 osób w latach 2018-2019, co stanowi 0,98 % z ogólnej liczby osób zameldowanych na terenie Gminy Santok. Jest to niewielki odsetek mieszkańców, jednak nie znamy skali ukrytej przemocy czyli takiej, gdzie ofiary przemocy nie zdecydowały się ujawnić swojej sytuacji. Najbardziej aktywną w identyfikacji przemocy okazała się Policja, z racji wykonywanych interwencji na zgłoszenia. Najszerzej pomocy dla ofiar przemocy udzielał Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi 13 osób z różnych jednostek.

Tabela nr 4. Dane dotyczące Niebieskich Kart

Procedura Niebieskiej Karty	2018	2019
Liczba prowadzonych Niebieskich Kart	14	13
Liczba osób ogółem objętych działaniem Zespołu Interdysc.	43	42
Liczba zakończonych Niebieskich Kart	6	7

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Santoku.

Wykres 1. Główne przyczyny przemocy domowej wskazane przez mieszkańców Gminy Santok

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku (październik 2020).

Komisariat Policji II w Gorzowie Wlkp.

Na terenie Gminy Santok dyżury są pełnione przez 2 dzielnicowych, którzy wchodzi w skład GKRPA, jak również Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela nr 5. Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Santok

Działanie	2018	2019
Spory sąsiedzkie	47	34
Porady prawne dot. nadużywania alkoholu, przemoc w rodzinie	38	42
Przyjęcie zawiadomień o przestępstwie	0	0

źródło: dane Komisariat Policji II w Gorzowie Wlkp.

4. DIAGNOZA PROBLEMU KONSUMPCJI NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH I UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU NA TERENIE GMINY. RYNEK ALKOHOLOWY

Zgodnie z Uchwałą nr XIX/174/2020 Rady Gminy Santok z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie zasad usytuowania na terenie Gminy Santok miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z zastrzeżeniem ust. 4 nie wydaje się na punkty sprzedaży, które usytuowane są w odległości mniejszej niż 30 metrów od:

- a) placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych, takich jak szkoły, przedszkola, internaty, żłobki;
- b) budynków kultu religijnego;
- c) cmentarzy;
- d) placówek służby zdrowia - ośrodków zdrowia;
- e) obiektów sportowych oraz placów zabaw dla dzieci zlokalizowanych na terenie publicznym.

Tabela 6. Dane w zakresie liczby zezwoleń

Liczba zezwoleń	2018	2019
do 4,5% alkoholu (w tym piwo)	24	24
od 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa)	20	22
powyżej alkoholu 18%	22	23
ogółem	66	69

źródło: opracowanie własne GKRPA.

Tabela 7. Dane w zakresie liczby niewykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Liczba niewykorzystanych zezwoleń	2018	2019
do 4,5% alkoholu (w tym piwo)	6	6
od 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa)	10	8
powyżej 18% alkoholu	8	7
ogółem	24	21

źródło: opracowanie własne GKRPA.

Tabela 8. Dane w zakresie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Zezwolenia	2018	2019
Liczba uchwalonych zezwoleń	30	30
Liczba zezwoleń wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom	24	24
Liczba zezwoleń niewykorzystanych	6	6

źródło: opracowanie własne GKRPA

Tabela 9. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców oraz kwota, którą rocznie przeznaczają na zakup alkoholu każdy mieszkaniec Gminy

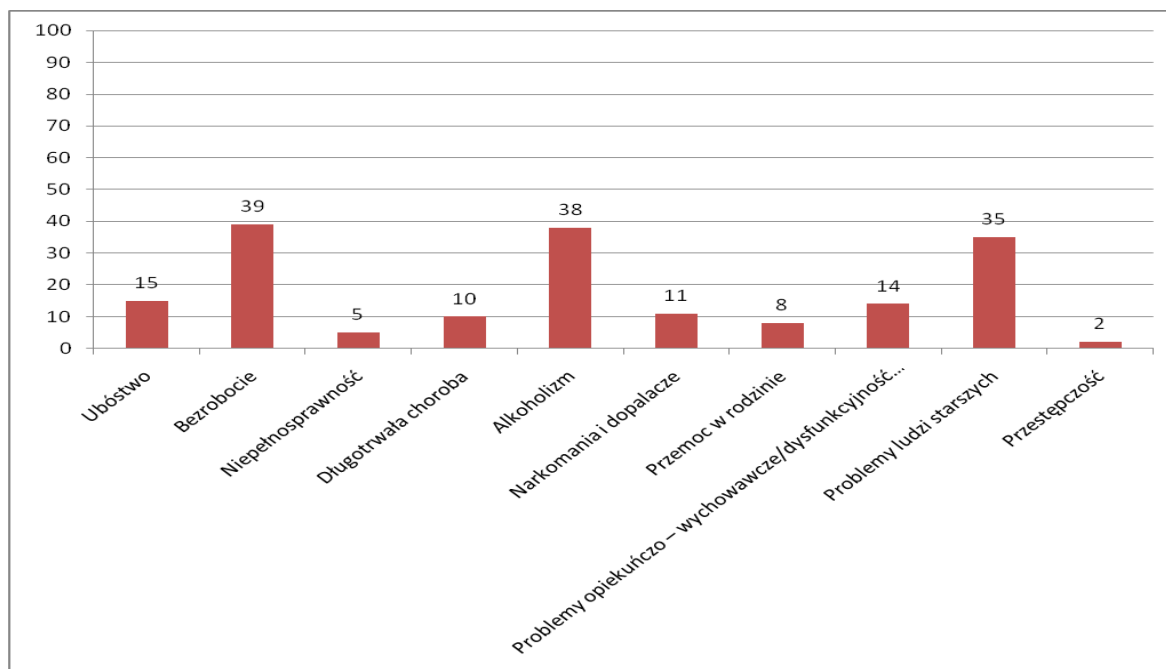
	2018	2019
Wartość sprzedanego alkoholu ogółem (zł)	7.096.272,66	7.656.929,01
Kwota roczna (zł)	839,50	894,92

źródło: opracowanie własne GKRPA.

5. LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE

Celem określenia zagrożeń społecznych przeprowadzono badania, w szczególności obejmujące postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym. Miały one charakter ankiety i obejmowały mieszkańców gminy Santok. W badaniu wzięło udział 79 osób, w tym 27 mężczyzn oraz 52 kobiety. Badania zostały przeprowadzone w październiku 2020 r. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety. Poniżej przedstawione zostały zagadnienia mające znaczenie do opracowania programu:

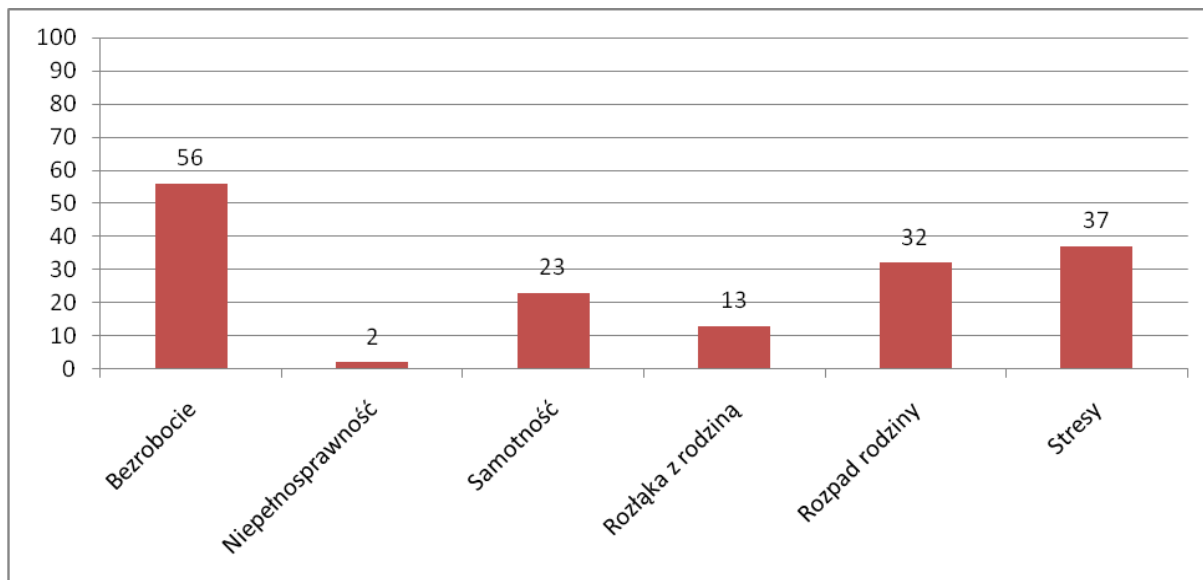
Wykres 2. Główne problemy społeczne wskazane przez mieszkańców Gminy Santok

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku (październik 2020).

Jako główne problemy społeczne badani wskazali na bezrobocie, a w dalszej kolejności alkoholizm i problemy osób starszych.

Wykres 3. Główne przyczyny występowania uzależnień wskazane przez mieszkańców Gminy Santok

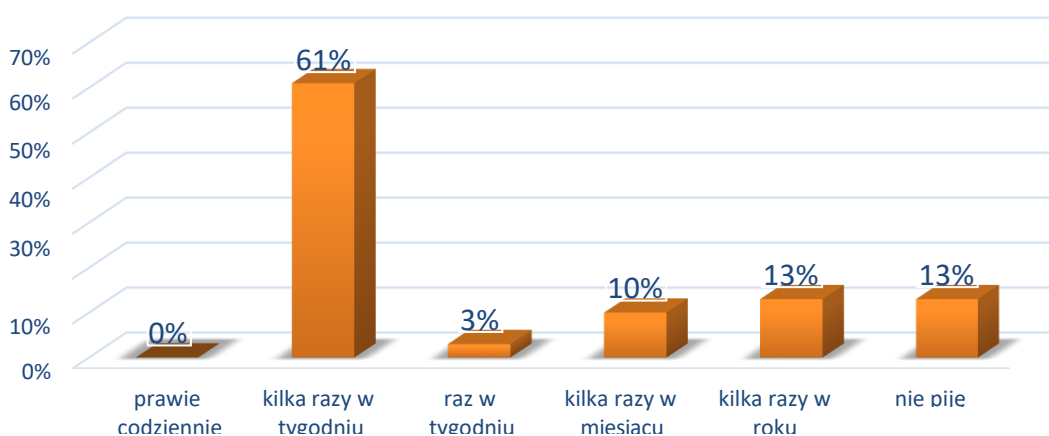
Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku (październik 2020).

Jako główną przyczynę występowania uzależnień w gminie Santok badani mieszkańcy kolejno wskazali bezrobocie, a w dalszej kolejności stresy, rozpad rodziny, samotność

i rozłąkę z rodziną. Na końcu ankietowani wskazali w niewielkim stopniu na niepełnosprawność, która może być powodem uzależnień.

Badania ankietowe przeprowadzone w pierwszym półroczu 2019 roku przez firmę Nowe Horyzony dotyczyły m.in. częstotliwości spożywania alkoholu przez mieszkańców gminy Santok. 13% respondentów to osoby deklarujące abstynencję. Największa liczba badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w tygodniu (61%) oraz kilka razy w roku (13%). Nikt z mieszkańców nie przyznaje się do codziennego spożywania alkoholu. Otrzymane wyniki można podsumować stwierdzeniem, że większość mieszkańców pije alkohol częściej niż okazjonalnie.

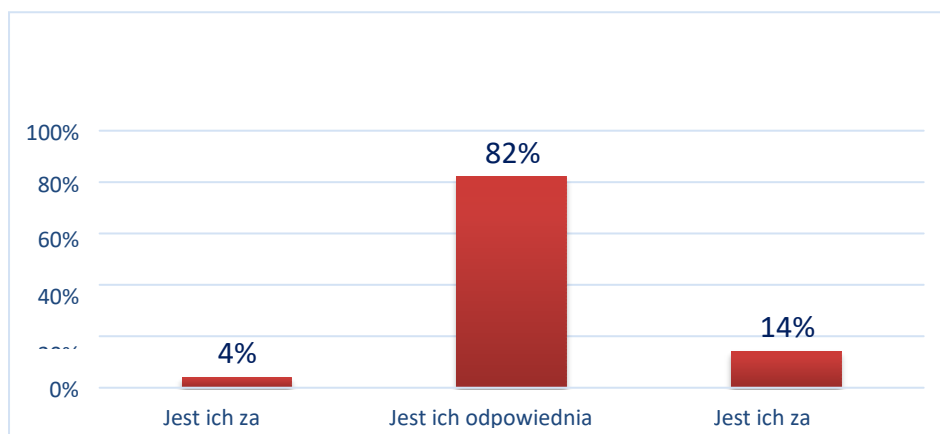
Wykres 4. Częstotliwość spożywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Santok

Źródło: Nowe Horyzonty (I półrocze 2019).

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki). Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1 – 2 porcji alkoholu – 47% (0,5 – 1 piwa, 1 – 2 kieliszki wina lub 1 – 2 małe kieliszki wódki) lub 3 – 4 porcji (35%). 14% badanych to osoby niepijące. W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy gminy Santok odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim poziomie ryzyka. Zapytano również badanych, czy w ich okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów sprzedaży alkoholu. 82% mieszkańców gminy Santok uważa, że tak; jednocześnie 14% badanych twierdzi, że lokali jest za dużo.

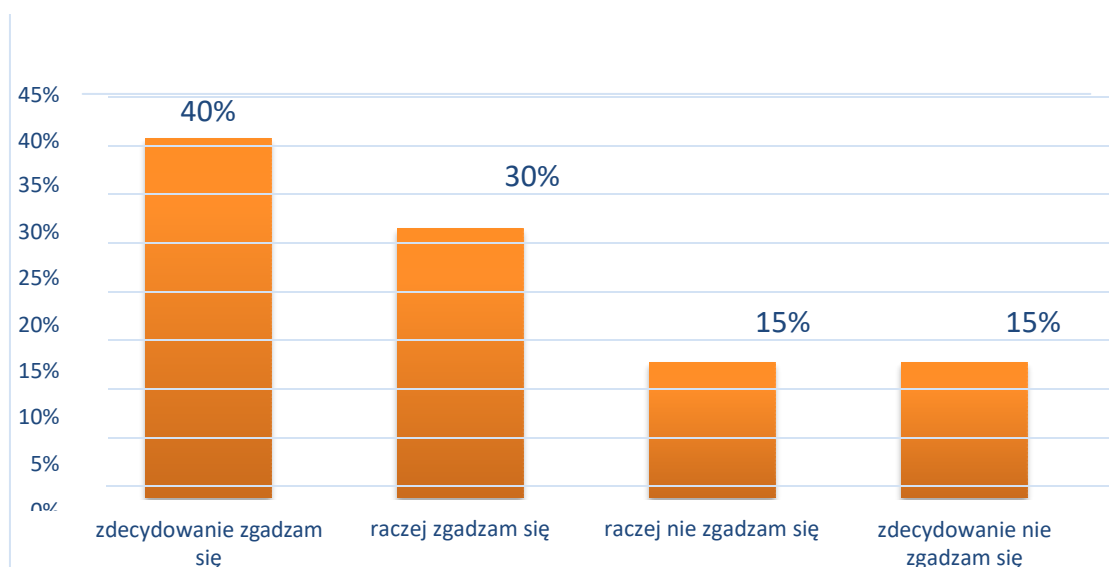
Wykres 5. Ilość sklepów i lokali w okolicy, gdzie można kupić alkohol

Źródło: Nowe Horyzonty (I półrocze 2019).

Ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są także pracownicy punktów sprzedaży alkoholu. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych. Badanie zostało przeprowadzone wśród 20 sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy. Grupa badana stanowiła 18 kobiet i 2 mężczyzn. 16 respondentów to pracownicy punktów, natomiast 4 osoby to właściciele. Łącznie 70% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

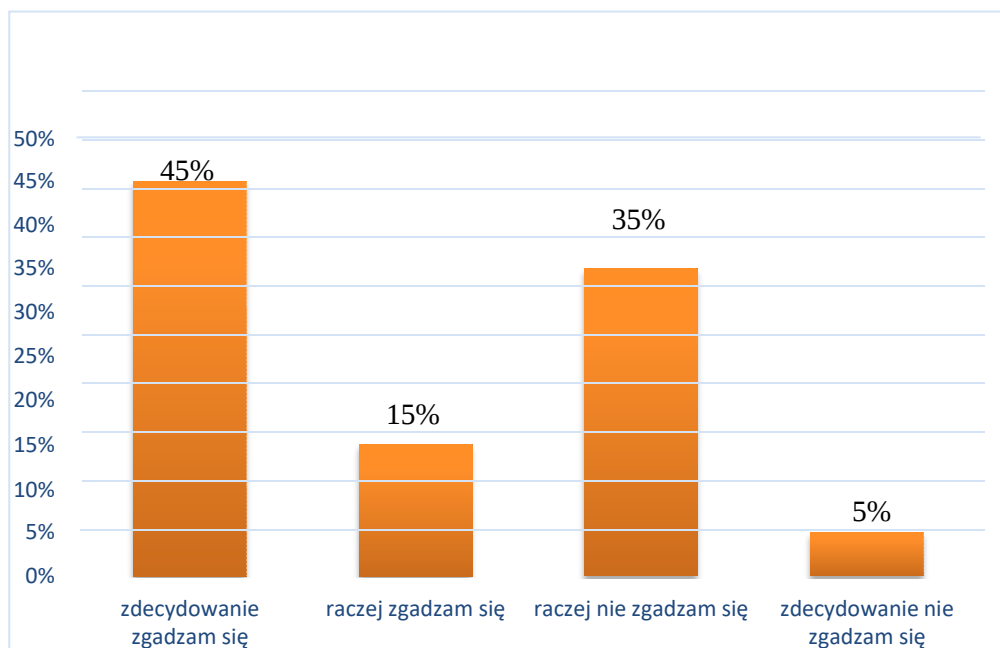
Wykres 6. Ilość sklepów i lokali w okolicy, gdzie można kupić alkohol

Źródło: Nowe Horyzonty (I półrocze 2019).

W kolejnym pytaniu o punkty sprzedaży napojów alkoholowych 75% badanych nie uważa, że w okolicy jest ich zbyt dużo. Respondentom zadano również pytanie, czy osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w środowisku lokalnym. Łącznie 60% ankietowanych zgadza się z tym, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

Wykres 7. Zagrożenie bezpieczeństwa w lokalnym środowisku przez osoby pijące alkohol

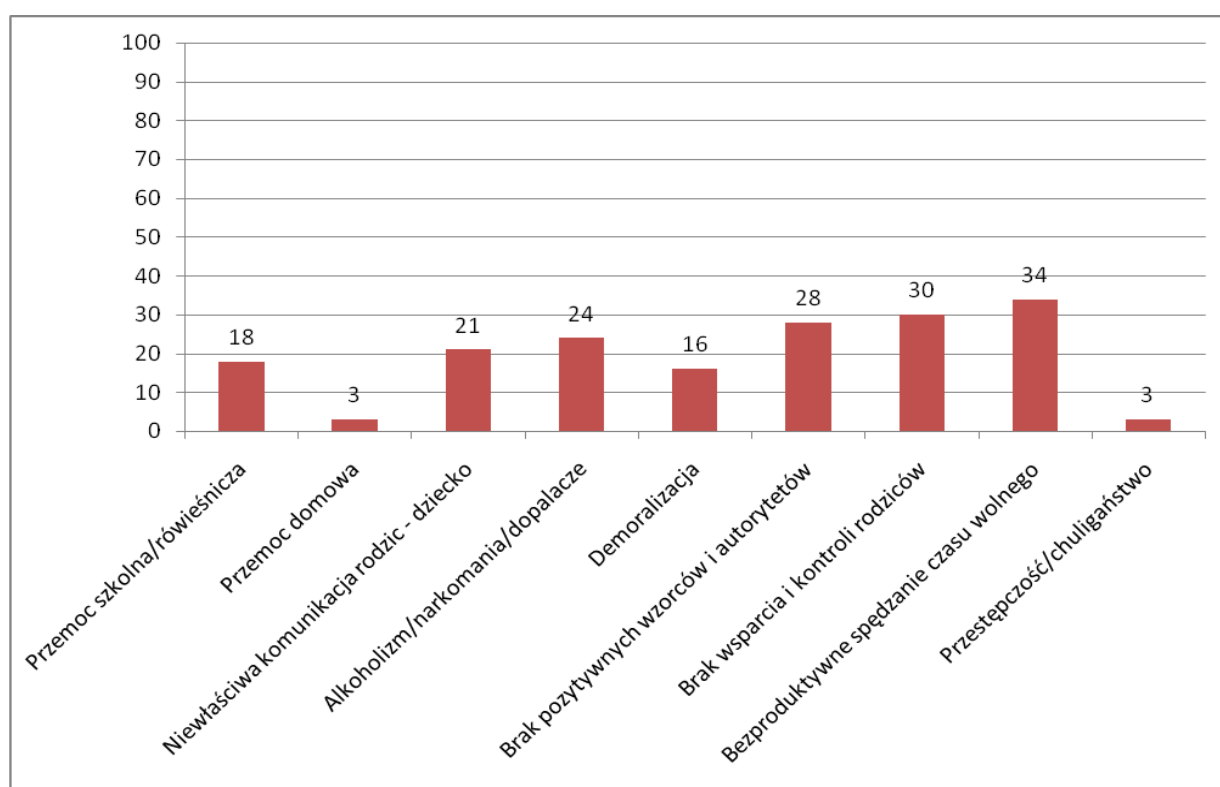
Źródło: Nowe Horyzonty (I półrocze 2019).

Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 rż. - łącznie 85% nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu. Zapytano również sprzedawców o dostępność alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Łącznie 100% sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Santok uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.

Ankietowanym zadano również pytanie, czy spożywanie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. Łącznie 100% sprzedawców nie uważa, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Santok deklarują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się kilka razy w roku (35%) oraz kilka razy w miesiącu (10%) i tygodniu (10%). Wobec tego, należy uznać, że próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie nie są podejmowane na terenie dosyć często.

Według badań „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” opartych na Europejskim Programie Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD z 2015 r. napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Wynik wśród nich wydaje się potwierdzać prawidłowość związaną z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dorastania. Dla młodzieży najważniejszą społeczną grupą odniesienia są rówieśnicy, a utrzymanie pozycji w grupie znajomych jest jedną z najsilniejszych motywacji, aby sięgnąć po alkohol. Prawidłowość tę można wykorzystać w dobrym celu. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników.

Wykres 8. Negatywne zjawiska dotyczące dzieci i młodzieży z terenu Gminy Santok wskazane przez mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku (październik 2020).

Powyższe badania pokazują, iż według mieszkańców gminy Santok negatywne zjawiska mające wpływ na dzieci i młodzież to bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, brak wsparcia i kontroli rodziców oraz brak pozytywnych wzorców i autorytetów. Na czwartym miejscu pojawiają się używki.

6. ZASOBY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały ważniejsze działania profilaktyczne, jakie miały miejsce na przełomie ostatnich dwóch lat dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, w tym seniorów i osób niepełnosprawnych.:

- a) Programy profilaktyczno – wychowawcze,
- b) Spektakle terapeutyczne,
- c) Dofinansowania do kolonii i obozów,
- d) Prelekcje profilaktyczne dla seniorów,
- e) Zajęcia sportowe dla każdej grupy wiekowej,
- f) Konkursy profilaktyczne,
- g) Organizacja działań profilaktycznych podczas imprez lokalnych (gminnych, sołeckich).

Kampanie:

- a) Tydzień Przeciwdziałania Przemocy
- b) Wolni od nałogów
- c) Nie milcz! STOP przemocy!

Szkolenia:

- a) dla nowych członków GKRPA,
- b) doszkalające dla członków GKRPA oraz ZI,
- c) konferencje tematyczne.

W związku z pojawieniem się pandemii SARS-COV-2 wiele działań profilaktycznych zostało wstrzymanych, a ich kontynuacja została odsunięta w czasie.

Miejscach pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu i/lub środków psychoaktywnych oraz dla ich rodzin w Gminie Santok jest:

1. Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Santoku ul. Gorzowska 19, 66-431 Santok, tel. 95 7287527, ops@santok.pl

2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku

ul. Gorzowska 19, 66-431 Santok, tel. 95 7287527, ops@santok.pl

3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Santoku

ul. Gorzowska 19, 66-431 Santok, tel. 95 7287527, ops@santok.pl

4. Komisariat Policji II w Gorzowie Wlkp. Rejon Gminy Santok

tel. 519 534 393, dzielnicowy.gorzow36@go.policja.gov.pl

tel. 519 534 403, dzielnicowy.gorzow37@go.policja.gov.pl

Wszystkie placówki oświatowe działające na terenie gminy Santok realizują zadania prewencyjne dotyczące zapobiegania problemom społecznym w oparciu o szkolne programy profilaktyki, co wynika z ustawy o systemie oświaty. Cele szkolnych programów profilaktyki koncentrują się na zagadnieniach (1) eliminowanie lub redukowanie wśród uczniów zachowań ryzykownych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, (2) rozwijanie postaw prozdrowotnych, (3) promowanie pozytywnych wzorów osobowościowych i (4) prowadzenia doskonalenia nauczycieli i pedagogów związanego z wdrażaniem nowoczesnych i adekwatnych technologii określania potrzeb profilaktycznych.

1. Szkoła Podstawowa w Janczewie

ul. Główna 59, 66-431 Santok, tel. 95 728 75 30

2. Szkoła Podstawowa w Lipkach Wielkich

ul. Nowa 16, 66-431 Santok, tel. 95 728 75 29

3. Szkoła Podstawowa w Santoku im. gen. prof. Elżbiety Zawackiej

ul. Gralewska 9, 66-431 Santok, tel. 95 728 75 28

4. Szkoła Podstawowa w Wawrowie

Wawrów 47B, 66-431 Santok, tel. 95 728 75 31

Jednostkami realizującymi działania profilaktyczne są także:

1. Centrum Kultury i Rekreacji w Santoku

ul. Gorzowska 37, 66-431 Santok, tel. 95 724 19 53, administracja@goksantok.pl

2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Santoku

ul. Gorzowska 19, 66-431 Santok, tel. 507 079 602, sds@santok.pl

3. Kluby Seniora w Lipkach Wielkich, Starym Polichnie oraz Czechowie (siedziby: Sale Wiejskie, kontakt przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku).

7. ANALIZA SWOT

W celu realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ważna jest analiza możliwości Gminy Santok pod względem mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń. Analizy dokonano metodą SWOT, która polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy:

- S (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- W (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę,
- O (*Opportunities*) – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany, wszelkie okoliczności zewnętrzne,
- T (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej, co mieć szkodliwy wpływ na przedsięwzięcie.

Przy opracowaniu analizy SWOT wykorzystano m.in. badania wykonane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku i firmę Nowe Horyzonty, jak również informacje uzyskane od pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku, członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Intredyscyplinarnego.

Tabela nr 10. Analiza SWOT

Mocne strony (S)	Słabe strony (W)
1. prowadzenie pracy socjalnej 2. funkcjonowanie na terenie Gminy Santok specjalistycznych podmiotów świadczących pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym tj. OPS, ZI, GKRPA, placówki oświaty, ośrodki zdrowia 3. działania profilaktyczno - edukacyjne 4. wykwalifikowana kadra pomocowa 5. możliwość zapewnienia wsparcia asystenta rodziny dla rodzin z problemem alkoholowym 6. Kluby Seniora 7. Centrum Integracji Społecznej 8. Środowiskowy Dom Samopomocy 9. Punkt Konsultacyjny przy Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla osób uzależnionych od alkoholu, zagrożonych narkomanią i przemocą	1. występowanie zjawisk patologicznych, takich jak agresja, przemoc w rodzinie, uzależnienia od alkoholu i innych środków uzależniających; uzależnienia behawioralne 2. brak mieszkań chronionych i treningowych na terenie Gminy Santok 3. występowanie bezrobocia 4. wyuczona pokoleniowa bezzadność 5. niechęć do zmiany trybu życia
Szanse (O)	Zagrożenia (T)
1. wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia 2. akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi 3. kampanie edukacyjno-informacyjne powodujące wzrost świadomości społeczeństwa dotyczące problemu uzależnień i współuzależnień, 4. podjęcie działań profilaktycznych na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych 5. podnoszenie kwalifikacji pracowników GKRPA poprzez udział w szkoleniach, konferencjach 6. realizacja szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych 7. bezpłatne badania profilaktyczne NFZ skierowane do mieszkańców woj. lubuskiego 8. Dom na Zakręcie dla osób w kryzysie w Starym Polichnie	1. problemy alkoholowe członków rodziny 2. wzrost spożycia alkoholu z uwagi na sytuację epidemiczną COVID-19 3. brak wsparcia i kontroli ze strony rodziców wśród dzieci i młodzieży 4. bezproduktywne spędzanie czasu wolnego wśród dzieci i młodzieży 5. występowanie uzależnienia od alkoholu wśród seniorów oraz osób niepełnosprawnych

Źródło: opracowania własne GKRPA.

8. INSTYTUCJE DZIAŁAJĄCE W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA ALKOHOLIZMOWI

- a) **Urząd Gminy Santok** - realizacja zadań prewencyjnych dotyczących zapobiegania problemom społecznym,
- b) **Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku** - prowadzenie działań w zakresie pracy socjalnej, pomocy materialnej oraz integracji społecznej i zawodowej na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym i ich rodzin; podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy domowej. Kierowanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków o podjęcie stosownych kroków wobec osób nadużywających alkoholu,
- c) **Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Santoku** - podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu, powodującej rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylającej się od pracy albo systematycznie zakłócającej spokój lub porządek publiczny obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- d) **Zespół Interdyscyplinarny w Santoku** - podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy domowej,
- e) **Punkt Konsultacyjny** - poradnictwo, edukacja i konsultacje specjalistów w zakresie psychoterapii uzależnień; prowadzenie terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych; wsparcie rodzin w kryzysie,
- f) **Placówki ochrony zdrowia** - czynności profilaktyczne, wsparcie medyczne,
- g) **Szkoły podstawowe działające na terenie gminy Santok** - realizacja zadań prewencyjnych dotyczących zapobiegania problemom społecznym, w oparciu o szkolne programy profilaktyki, zgodnie z wymogami ustawy o systemie oświaty,
- h) **Komisariat Policji II w Gorzowie Wlkp. Rejon Gminy Santok** - ochrona przed przemocą w rodzinie, egzekwowanie zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych, prowadzenie kontroli trzeźwości kierowców, interwencji w przypadkach zakłócenia porządku publicznego oraz działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej, dotyczących problematyki związanej ze zjawiskami patologicznymi; kierowanie do GKRPA wniosków o podjęcie stosownych kroków wobec osób nadużywających alkoholu oraz stosujących przemoc; organizowanie oględzin i kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- i) **Parafie znajdujące się na terenie gminy Santok** - realizacja zadań prewencyjnych dotyczących zapobiegania problemom społecznym,

- j) **Organizacje pozarządowe** - realizacja działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- k) **Sąd Rejonowy** - orzekanie o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

9. CELE PROGRAMU

Nadrzędnym celem Programu jest kreowanie i propagowanie modelu trzeźwego stylu życia, umożliwienie świadomego wyboru trzeźwego życia przez dzieci, młodzież i dorosłych, przerwanie procesu degradacji osób uzależnionych i ich rodzin oraz zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i innych używek.

Cele główne i cele szczegółowe są zgodne z kierunkami działań określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i dostosowane są do lokalnych potrzeb.

Tabela nr 11. Cele główne i szczegółowe

Cel główny	Cele szczegółowe
Ograniczenie dostępności alkoholu	Obniżenie liczby zezwoleń niewykorzystanych przez przedsiębiorców
Ograniczenie liczby osób dorosłych pijących alkohol w sposób ryzykowny	Zapewnienie odpowiedniej liczby programów dla osób dorosłych pijących alkohol w sposób ryzykowny
Ograniczenie picia alkoholu, w tym opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej	Zapewnienie udziału w programach z zakresu profilaktyki uniwersalnej
Zapobieganie picciu alkoholu przez uczniów szkoły podstawowej	Zapewnienie udziału w programach z zakresu profilaktyki uniwersalnej i selektywnej
Ograniczenie szkód zdrowotnych i rozwojowych u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	-Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej u dzieci z rodzin z problemem alkoholowym - Zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania dzieci z rodzin z problemem alkoholowym - Zdobyć lub zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy z dzieckiem z rodziny z problemem alkoholowym - Poprawa relacji między rodzicami/opiekunami a dzieckiem
Ograniczenie szkód zdrowotnych u osób dorosłych	- Zapewnienie specjalistycznej pomocy - Zapewnienie udziału w programach z zakresu profilaktyki uniwersalnej
Ograniczenie picia alkoholu przez osoby starsze	- Zapewnienie udziału w programach z zakresu profilaktyki uniwersalnej - Inicjowanie działań edukacyjnych dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz ich konsekwencji

Cel główny	Cele szczegółowe
Ograniczenie picia alkoholu przez osoby niepełnosprawne	- Zapewnienie udziału w programach z zakresu profilaktyki uniwersalnej - Inicjowanie działań edukacyjnych dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz ich konsekwencji
Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników instytucji wchodzących w skład zespołów do działań interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przemocy	Udział w szkoleniach, konferencjach, kampaniach itp.
Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej co do skutków używania substancji psychoaktywnych	- Inicjowanie działań edukacyjnych dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz ich konsekwencji

źródło: opracowanie własne GKRPA.

10. ZADANIA DO REALIZACJI W ROKU 2021 (Tabela nr 12)

Zadania wskazane w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (art. 4¹)

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań
1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków	
Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego (m.in. konsultacje prawnika, psychoterapeuty uzależnień, psychologa)	- liczba udzielonych porad
2. Udzielanie rodzinom, w których wstępują problemy alkoholowe, pomoc psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	
Udzielanie pomocy psychologicznej rodzinom zagrożonych problemami wynikającymi z używania alkoholu i z przemocą w rodzinie	- liczba wdrożonych działań, zorganizowanych zajęć i warsztatów
Organizowanie dla dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych problemami uzależnień i przemocą w rodzinie różnych form wypoczynku z programami socjoterapeutycznymi (m.in. zielone szkoły, obozy, kolonie, pikniki, spektakle terapeutyczne)	- liczba odbiorców wdrażanych działań
Organizowanie dla osób dorosłych, w tym seniorów i osób niepełnosprawnych, różnych form przeciwdziałania alkoholizmowi (m.in. warsztaty, wieczorki, prelekcje, pikniki, spektakle terapeutyczne)	- liczba odbiorców wdrażanych działań
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	
Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	- liczba realizowanych programów - liczba dzieci i młodzieży
Realizacja i zakup innych niż rekomendowane programów z profilaktyki przeciwdziałania	- liczba dzieci i młodzieży

uzależnieniom	- liczba programów
Realizacja programów edukacyjnych w zakresie radzenia sobie z emocjami i z zachowaniami agresywnymi oraz budowania relacji interpersonalnych i rozwiązywania konfliktów	- liczba programów - liczba dzieci i młodzieży
Zaopatrzenie w wydawnictwa dotyczące problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie (broszury, czasopisma, książki, plakaty) instytucji, zakładów, jednostek organizacyjnych gminy deklarujących pracę na rzecz prowadzenia profilaktyki antyalkoholowej.	- szacunkowa liczba odbiorców
Szkolenia dla służb zajmujących się profilaktyką i przeciwdziałaniem przemocy domowej (policja, OPS, ZI, GKRPA, kadra pedagogiczna)	- liczba zrealizowanych szkoleń - liczba uczestników szkoleń
Realizacja zajęć dla nauczycieli i pedagogów z zakresu umiejętności psychologicznych potrzebnych w kontakcie z młodzieżą sięgającą po środki zmieniające świadomość	- liczba zrealizowanych szkoleń - liczba uczestników szkoleń
Zorganizowanie szkolenia dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi	- liczba uczestników szkoleń
Prowadzenie zajęć profilaktycznych z elementami pozalekcyjnych zajęć sportowych dla uczniów	- liczba programów proponowanych uczniom - liczba uczniów
Udział mieszkańców w organizowanych przez GKRPA, jak również PARPA, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, lokalnych kampaniach edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie	- liczba zrealizowanych kampanii edukacyjnych - szacunkowa liczba uczestniczących osób
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	
Organizowanie zajęć ze specjalistami, m.in. psychologiem, psychoterapeutą w zakresie wzmacniania trzeźwienia (m.in. grupy wsparcia)	- liczba zajęć - liczba uczestników zajęć
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	
Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 ¹	-liczba podjętych interwencji z art. 13 ¹

(ograniczenia dotyczące reklamy i promocji napojów alkoholowych)	
Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.15 (osoby objęte zakazem sprzedaży, podawania napojów alkoholowych)	- liczba podjętych interwencji z art. 15
6. Zadania Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu	- liczba przyjętych wniosków - liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego - liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych - liczba wniosków skierowanych do sądu
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych	- liczba zaplanowanych kontroli - liczba przeprowadzonych kontroli
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba spotkań grup

źródło: opracowanie własne GKRPA

11. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

1. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy wobec skutków nadużywania alkoholu oraz w zakresie uzależnień.
2. Zwiększanie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczaniem alkoholizmu na terenie gminy.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu.
4. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, wynikających z uzależnienia i współuzależnienia.

**12. PRELIMINARZ ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA GMINY SANTOK NA 2021 ROK (Tabela nr 13)**

	Zadania	Adresaci zadania	Realizatorzy zadań	Termin realizacji	Koszty realizacji zadań w zł (przewidywane)
1	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.				
	Prowadzenie punktu konsultacyjnego (m.in. konsultacje prawnika, psychoterapeuty uzależnień, psychologa)	mieszkańcy Gminy	konsultanci punktu konsultacyjnego	cały rok	15000,00
2	Udzielanie rodzinom, w których wstępują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.				
	Udzielanie pomocy psychologicznej rodzinom zagrożonych problemami wynikającymi z alkoholu i przemocą w rodzinie	rodziny zagrożonych problemami alkoholowymi i przemocą w rodzinie	psycholog psychoterapeuta prawnik pedagog	cały rok	5000,00
	Organizowanie dla dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych problemami uzależnień i przemocą w rodzinie różnych form wypoczynku z programami socjoterapeutycznymi	dzieci i młodzież ze środowisk zagrożonych problemami uzależnień i przemocą w rodzinie	GKRPA	wakacje, ferie	20000,00
	Organizowanie dla osób dorosłych, w tym seniorów i osób niepełnosprawnych, różnych form przeciwdziałania alkoholizmowi	osoby dorosłe, w tym osoby niepełnosprawne i seniorzy	GKRPA	cały rok	8000,00

3	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.				
	Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	dzieci i młodzież szkolna	nauczyciele pedagodzy psycholodzy	rok szkolny	10000,00
	Realizacja i zakup innych niż rekomendowane programów z profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom.	dzieci i młodzież szkolna	nauczyciele pedagodzy psycholodzy	rok szkolny	7500,00
	Realizacja programów edukacyjnych w zakresie radzenia sobie z emocjami i z zachowaniami agresywnymi oraz budowania relacji interpersonalnych i rozwiązywania konfliktów	dzieci i młodzież z zachowaniami agresywnymi	nauczyciele pedagodzy psycholodzy	rok szkolny	5000,00
	Zaopatrzenie w wydawnictwa dotyczące problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie (brozury, czasopisma, książki, plakaty) instytucji, zakładów, jednostek organizacyjnych gminy deklarujących pracę na rzecz prowadzenia profilaktyki antyalkoholowej	nauczyciele, pedagodzy dzieci i młodzież rodzice	GKRPA	cały rok	5000,00
	Szkolenia dla służb zajmujących się profilaktyką i przeciwdziałaniem przemocy domowej (policja, pracownicy OPS, ZI, GKRPA, kadra pedagogiczna.	policja, pracownicy OPS, ZI, GKRPA, kadra pedagogiczna	wykładowcy/trenerzy z potwierdzonym kwalifikacjami	cały rok/ wg potrzeb	3000,00

	Realizacja zajęć dla nauczycieli i pedagogów z zakresu umiejętności psychologicznych potrzebnych w kontakcie z młodzieżą sięgającą po środki zmieniające świadomość.	nauczyciele pedagodzy	Wykładowcy/ trenerzy z potwierdzonymi kwalifikacjami	cały rok/ wg potrzeb	4000,00
	Zorganizowanie szkolenia dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi	sprzedawcy i właściciele punktów handlujących napojami alkoholowymi	instruktorzy uprawnieni do prowadzenia szkoleń (PARPA)	po uzgodnieniu z wykładowcą	4000,00
	Prowadzenie zajęć profilaktycznych z elementami pozalekcyjnych zajęć sportowych dla uczniów	uczniowie szkół	przygotowani w zakresie profilaktyki trenerzy/ nauczyciele zajęć sport.	rok szkolny	10000,00
	Udział mieszkańców Gminy Santok w organizowanych przez PARPA, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii lokalnych kampanii edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie	mieszkańcy Gminy	specjaliści przygotowani przez PARPA i Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii	terminy wskażą realizatorzy kampanii	13500,00
4	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.				
	Organizowanie zajęć z psychologiem, psychoterapeutą i innymi specjalistami w zakresie wzmocnienia trzeźwienia.	trzeźwiejący alkoholicy	psycholog, psychoterapeuta uzależnień	wg potrzeb	4000,00
5	Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.				
	Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 ¹ (ograniczenia dotyczące reklamy	lokalna społeczność	członkowie GKRPA podczas kontroli punktów sprzedaży,	cały rok	500,00

	i promocji napojów alkoholowych)		policjanci		
	Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.15 (osoby objęte zakazem sprzedaży, podawania napojów alkoholowych)	lokalna społeczność	członkowie GKRPA podczas kontroli punktów sprzedaży, policjanci	cały rok	500,00
6	Działalność Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych				
	Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu	lokalna społeczność	członkowie GKRPA	cały rok/ wg potrzeb	x
	Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych	lokalna społeczność	członkowie GKRPA	cały rok/ wg potrzeb	x
	Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	lokalna społeczność	członkowie GKRPA	cały rok/ wg potrzeb	x
	Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	lokalna społeczność	członkowie GKRPA	cały rok/ wg potrzeb	x

źródło: opracowanie własne GKRPA

Kwoty ujęte w preliminarzu mogą ulec zmianie w wyniku ewentualnych potrzeb wynikających z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub w sytuacjach nie wykonania planu dochodów lub jego zwiększenia. Zmiany te nie wymagają podejmowania odrębnych uchwał Rady Gminy.

13. KOORDYNACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zmianami) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok realizowany będzie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku.
2. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za rok 2021 przedkłada Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku.
3. Dofinansowywanie działań profilaktycznych dla podmiotów innych niż wymienione w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie będzie odbywało się zgodnie z Procedurami dotyczącymi działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i przemocy, które muszą być spójne z założeniami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Santoku w drodze zarządzenia powołuje Zespół Opiniujący wnioski o dofinansowanie zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy dla podmiotów innych niż wymienione w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
5. Podmioty, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie będą mogły ubiegać się o dofinansowanie zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy na podstawie Wieloletniego Programu Współpracy Gminy Santok z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2020 - 2023.

14. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie są środki finansowe z budżetu gminy Santok, stanowiące dochody z tytułu opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze, zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

1. Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych, planowanych w budżecie Gminy, pozyskiwanych zgodnie z art. 9 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Określa je preliminarz wydatków opracowany na dany rok, zgodny z projektem budżetu Gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, w rozdziale 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi.
3. Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Programu przesuwają się jako środki niewygasające na realizację zadań wymagających kontynuacji w roku następnym do momentu uprawomocnienia się nowego Programu.
 - a) Zadania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi są finansowane ze środków uzyskanych z opłat za zezwolenia – art. 11¹ wyżej cytowanej ustawy.
 - b) Wykonanie dodatkowych zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wymaga zgody Wójta Gminy Santok.
 - c) Projekt Programu opracowuje Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wspólnie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Santoku. W sprawie zatwierdzenia Programu Rada Gminy Santok podejmuje uchwałę.
 - d) Realizator Programu przedkłada sprawozdanie z realizacji Programu Wójtowi Gminy Santok do dnia 28 lutego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie, a Wójt Gminy przekłada je Radzie Gminy do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.
 - e) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok jest programem otwartym, do którego można wносить zmiany.

15. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W SANTOKU

1. Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołuje Wójt Gminy Santok.
2. W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoba przeszkolona w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - a) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
 - b) opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych – zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy Santok, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

- c) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych, na podstawie upoważnienia wystawionego przez Wójta Gminy Santok, o którym mowa w art. 18 ust. 1 i 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- d) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- e) kierowanie osób nadużywających alkohol, na specjalistyczne badania wykonywane przez lekarzy biegłych,
- f) współpraca z Policją w celu diagnozowania oraz zapobiegania zjawiskom patologii i przemocy w rodzinie,
- g) podejmowanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, profilaktyki szkolnej i rodzinnej oraz pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,
- h) inicjowanie postępowań opiekuńczych w sprawach dzieci z rodzin alkoholowych.

16. PROCEDURA ROZPATRYWANIA WNIOSKÓW WPLYWAJĄCYCH DO GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Procedura rozpatrywania wniosków, o których mowa w art. 24 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

Poniżej przedstawiona została procedura rozpatrywania wniosków:

- a) Wniosek może złożyć dowolna osoba (sąsiad, daleki krewny, członek rodziny itp.) lub instytucja (zakład pracy, placówka oświatowa, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Miejska Policji, Prokuratura Rejonowa), która wie o osobie nadużywającej alkoholu i powodującej rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylającej się od pracy albo systematycznie zakłócającej spokój lub porządek publiczny,
- b) Wniosek należy złożyć w siedzibie Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Santoku, który znajduje się w Ośrodku Pomocy Społecznej, ul. Gorzowska 19, tel. 95 728 75 27,
- c) Sekretarz Komisji zobowiązany jest przyjąć i zarejestrować w wewnętrznym rejestrze Komisji każdy wniosek, nawet gdy wniosek jest anonimowy bądź dane wnioskodawcy nie są czytelne,
- d) Wnioski mogą być przekazywane drogą pocztową lub osobiście. W przypadku składania wniosku przez instytucję za pośrednictwem pracownika obok wymaganej

pieczętki i podpisu osoby podpisującej wniosek z danej instytucji wymagany jest zapis: „wniosek przekazałam/łem dnia ... (imię i nazwisko osoby przekazującej)”. W przypadku składania wniosku przez osoby prywatne wyżej wymieniona procedura nie jest wymagana,

e) Wniosek powinien zawierać następujące dane: dane wnioskodawcy wraz z danymi teleadresowymi, dane osoby posiadającej problem alkoholowy, adres zamieszkania osoby z problemem alkoholowym, numer sprawy w przypadku składania wniosku przez instytucję, uzasadnienie wniosku, tj. opis uzależnienia, zachowania osoby uzależnionej od alkoholu z uwzględnieniem informacji o podjętym leczeniu w przeszłości, podpis w przypadku składania wniosku przez osobę prywatną, pieczętka i podpis osoby podpisującej wniosek w przypadku składania wniosku przez instytucję,

f) Zarejestrowane przez Sekretarza Komisji wnioski rozpatrywane są na najbliższym posiedzeniu Komisji i stanowią załącznik do protokołu z posiedzenia Komisji.- Następnie po podjęciu decyzji przez członków Komisji, Przewodnicząca lub Sekretarz dokonują dekretacji, która zawiera adnotację czy dany wniosek należy rozpatrywać na posiedzeniu komisji czy też wymaga on uzupełnienia,

g) Przepływ informacji pomiędzy wnioskodawcą a Komisją:

- Wszystkie informacje z zakresu prowadzonego postępowania wobec osoby zgłoszonej udzielane są drogą pisemną, tylko i wyłącznie na podstawie pisemnego wniosku,
- Osobie prywatnej – wnioskodawcy Sekretarz może udzielić informacji osobiście w siedzibie Komisji,
- Zaproszenie na posiedzenie komisji Sekretarz Komisji wysyła zaproszenie do osoby, której wniosek dotyczy za zwrotnym potwierdzeniem odbioru,

h) W posiedzeniu komisji leczniczej uczestniczą członkowie komisji oraz osoba zaproszona a w uzasadnionych przypadkach przedstawiciele instytucji pomocowych. Z przeprowadzonej rozmowy sporządzany jest protokół, który osoba zaproszona zobowiązana jest odczytać i podpisać. W przypadku odmowy podpisania Sekretarz odnotowuje ten fakt w protokole,

h) Informacje dodatkowe

W trakcie prowadzonego postępowania Komisja może zaprosić na posiedzenie jako świadków rodzinę osoby wobec której prowadzone jest postępowanie jak również samego wnioskodawcę. Dodatkowo Komisja może kierować pisemne prośby o udzielenie informacji o w/w osobie do Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Kuratorskiego,

Komendy Miejskiej Policji oraz innych nie wymienionych instytucji, które mogą posiadać istotne informacje w przedmiotowej sprawie,

i) Kierowanie sprawy do Sądu Rejonowego - w toku prowadzonego postępowania mimo braku obecności osoby wzywanej Sąd może podjąć decyzję o skierowaniu danej osoby na przymusowe leczenie odwykowe.

17. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GKRPA

1. Za udział w posiedzeniu Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się dla jej członków wynagrodzenie w wysokości 150 zł brutto. Udział w posiedzeniu potwierdza się na podstawie listy obecności.

2. Wynagrodzenie przewodniczącego GKRPA ustala się w stałej kwocie 1 009 zł brutto miesięcznie, niezależnie od ilości posiedzeń komisji.

3. Termin wypłaty wynagrodzenia:

a) wypłata wynagrodzenia dla członków komisji następuje w terminie 7 dni od dnia przekazania listy obecności do Referatu Budżetu i Finansów w Urzędzie Gminy Santok.

b) wypłata wynagrodzenia dla przewodniczącego komisji następuje do 10 dnia następnego miesiąca.

4. Wypłata następuje przelewem na wskazane przez członka Komisji konto.

5. Wynagrodzenie dla członka Komisji podlega potrąceniom zgodnie z obowiązującymi przepisami.

6. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zwrot kosztów poniesionych z tytułu podróży służbowych dotyczących szkoleń oraz wyjazdów związanych z wykonywaniem zadań komisji.

18. REKOMENDACJE DLA GKRPA W PRZYPADKU ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ WIRUSA SARS-COV-2

Praca Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiera się na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U z 2019 r. poz. 2277). Komisję tworzy zespół ludzi, których zadaniem jest realizacja zadań w/w ustawy, a także ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Do podstawowych zadań komisji należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

W marcu 2020 przed pracownikami Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pojawiło się nowe wyzwanie polegające na przeciwdziałaniu zakażeniu koronawirusem SARS-COV-2. W tym trudnym czasie ważne jest zapewnienie bezpieczeństwa podczas prac Komisji. W przypadku organizacji bezpośrednich posiedzeń komisji należy zapewnić bezpieczeństwo członkom komisji oraz osobom stawiającym się na posiedzenia komisji. Członkowie komisji oraz osoby stawiające się na posiedzenie muszą być wyposażone w maski/przyłbice i rękawiczki jednorazowe, o czym należy informować osoby zainteresowane (źródło: opracowanie własne na podstawie PARPA).

19. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

1. *Diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych, Gmina Santok 2019, Nowe Horyzonty*
2. Jerosławski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2015 r.*; KBPN, PARPA, IPiN; Warszawa 2015.
3. Łukowska K., Okulicz-Kozaryn K., *Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów*, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.
4. *Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku*, PARPA; Warszawa 2020.
5. Sierosławski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.* ESPAD 2019. Warszawa 2020.
6. Uchwała nr XIX/174/2020 Rady Gminy Santok z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie zasad usytuowania na terenie Gminy Santok miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.